

NATIONEN

Trur eksportstopp gir bønder auka pristap

 Nationen 16. nov 673 ord

side 8-9

Forbod mot reguleringsekspot kan gjere prisfallet for bøndene større, ifølgje analytikar. Dale avviser at handlingsrommet blir innsnevra.

Etter den omstridde eksporten av sauekjøtt til Afghanistan har Omsetningsrådet innført eit uttalt forbod mot eksport av kjøtt som har fått såkalla frysefrådrag, noko Nationen omtalte i går. Frysefrådraget er finansiert med bondebetalt omsetningsavgift, og er ein måte å selt kjøtt som har hopa seg opp på reguleringslager ved å kutte i prisen på kjøttet.

Dagleg leiar ved **Agrianalyse**, Christian Anton Smedshaug, seier fjerninga av sjansen til å drive med reguleringsekspot vil få konsekvensar for matproduksjonen og landbrukspolitikken.

- Det vi snakkar om her er sjansen til å drive marknadsregulering i utlandet med små volum. Når den blir gjjerda inn slik at ein ikkje kan drive med marknadsregulering i utlandet, så blir ein viktig ventil for vårt produksjonssystem borte, seier Smedshaug.

Han seier handlingsrommet er snevra inn.

- Det gjer det stadig vanskelegare å drive med marknadsregulering. Reguleringa blir dyrare og prisfallet for bonden blir større, seier Smedshaug, som seier prisen må setjast endå meir ned for å bli kvitt eit overskot av kjøtt innanlands.

- Prisfallet blir større, eller så må næringa alternativt destruere eller gi bort varene, seier han.
- Gir tapt verdiskaping

Konsekvensen trur Smedshaug blir at bønder og industri ser seg tent med å halde den innanlandske produksjonen på eit lågare nivå. I staden for å sikte mot full marknadsdekning seier han at målet kan bli på til dømes 96 til 98 prosent marknadsdekning.

- Det vil føre til at ein driv med reguleringssimport i staden for reguleringsekspot. Kostnadene ved å risikere å få overproduksjon blir så store at ein legg seg på eit lågare dekningsnivå. Resultatet blir redusert matproduksjon og tapt verdiskaping, seier han.

Han seier volumet er avgjerande for om eksporten påverkar lokale marknader. Volumet av norsk reguleringsekspot er ifølgje Smedshaug svært lite.

- Det er fire promille av den norske produksjonen som er eksportert til Afghanistan, og det norske

Nettmat-gigant kutter ansatte

Eksporten berørte matmarknaden i Norge i fjor, men ikke i samme grad som i Afghanistan. Det var i Norge ikke like mye eksport av matvarer som i Afghanistan, men det var også ikke like mye import. Kristin og Karl Hoving Munker i Nettmat-selskapet Nettmat-kjeden i Oslo melder om at de har hatt etterslag i eksporten til Afghanistan, men ikke i eksporten til Norge. De melder også at prisene i Norge er blitt lavere etter eksportstoppet til Afghanistan.

Får flest hurtiglådarar i Norge

Hurtiglåd, myggfengsler og insektband skal komme til Norge i løpet av desember. Det vil øke prisene til Norskhetta med fire til fem prosent. Det er ikke klart om prisene vil øke til samme nivå som i Afghanistan.

Landbruk
Trur eksportstopp gir bønder auka pristap

Forbod mot reguleringsekspot kan gjøre prisfallet for bøndene større, ifølgje analytikar, Dale avviser at handlingsrommet blir innsnevra

Etter den omstridte eksporten av sauekjøtt til Afghanistan har Omsetningsrådet innført eit uttalt forbod mot eksport av kjøtt som har fått såkalla frysefrådrag, noko Nationen omtalte i går. Frysefrådraget er finansiert med bondebetalt omsetningsavgift, og er ein måte å selt kjøtt som har hopa seg opp på reguleringslager ved å kutte i prisen på kjøttet.

Årsaken til prisfallet er ikke landbruket

Årsaken til prisfallet er ikke landbruket, men landbruksministeren mener at landbruket kan bidra til å redusere prisene. Landbruksministeren mener at landbruket kan bidra til å redusere prisene.

[Vis avisside](#)

saumekjøttet utgjer 0,4 promille av den Afghanske marknaden. Volumet er for lite til å ha potensial til å påverke den lokale marknaden, seier han.

Smedshaug seier WTO i staden for å forby eksportstøtte heller bør tillate det i avgrensa form.

- Dei kan heller seie at det er lov å eksportere to prosent av snittproduksjonen, avgrensa til 10.000 tonn. Med ei slik avgrensing ville eksporten ikkje øydelagd marknaden i andre land samtidig som ein beheld eksport som ei nødløysing, seier han.

Han seier situasjonen saueneiringa er i viser kor kinkig det blir for andre produksjonar, som svin, når ein mister reguleringssventilen i utlandet.

- Ikkje snevra inn

Landbruks- og matminister Jon Georg Dale (Frp) er nøgd med at Omsetningsrådet forbyr eksport av kjøtt som får støtte til redusert pris frå offentleg regulerte avgifter. Han avviser at handlingsrommet for å drive marknadsregulering har blitt mindre.

- Reglane er presisert. Rommet for tolking har vore for stort. Handlingsrommet er ikkje snevra inn. Det er berre brukt eit handlingsrom ein ikkje hadde. Det blir rydda opp i, seier Dale.

Han seier eksporten ville vore mindre problematisk om det var målpris på sau og lam. I volummodellen er reglane annleis. Dale er nøgd med endringane framover, men seier han vil sjå nærmare på det som har skjedd i år.

Fakta:

Overskot av sauer og lam

Ved nyttår låg det 3200 tonn sau- og lammekjøtt på lager.

Omsetningsrådet godkjende ekstra frysefrådrag dekt av bondebetalte omsetningsavgift. Det gav opp mot 19,50 kr pr. kg (-30%) i priskutt. Prislapp: Over 40 mill. kr.

Nortura har betalt tilbake frysefrådraget for Afghanistan-eksporten og Omsetningsrådet har innført eit uttalt forbod mot eksport av kjøtt som har fått frysefrådrag.

Fakta

Sitat:

Konsekvensar

«Resultatet blir redusert matproduksjon og tapt verdiskaping»

Christian Anton Smedshaug, dagleg leiar i **Agrianalyse**

Bildetekst:

- Konsekvensar: Dagleg leiar i **Agrianalyse**, Christian Anton Smedshaug (i midten), seier innsnevra sjanse til å drive marknadsregulerling i utlandet med små volum gir redusert matproduksjon og tapt verdiskaping for det norske landbruket. Foto: Siri Juell Rasmussen
- Nøgd: Landbruksminister Jon Georg Dale (Frp) er nøgd med forbodet mot eksport av kjøtt som får støtte til redusert pris. Foto: Bjarne Bekkeheien Aase

© Nationen

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke videreføres utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.